Rundskriv

Nr 3/2019

Oktober

Norsk Oversetterforening

Kjære medlem

Foto: Blunderbuss

Takk for sist på høstseminaret, til dere som var der. Som vanlig et hyggelig samvær, selv om det for første gang siden vi kom til Thorbjørnrud, regnet nesten hele tiden. Det er lenge siden forrige rundskriv, og derfor blir dette litt ekstra langt.

Statsbudsjettet

Statsbudsjettet ble lagt fram 7. oktober. Det inneholder i alle fall én svært positiv ting, nemlig 37 nye arbeidsstipendhjemler. Nå må vi gjøre det vi kan for at i det minste *noen* av disse kommer vår vei! Ellers var det lite å hente for litteraturen. Norsk kulturfond fikk ikke økt sin bevilling til litteraturstøtte eller innkjøpsordningene. Privatkopieringsvederlaget står på stedet hvil, trass i at det fra sommeren 2018 ble utvidet til å omfatte tekst og bilde i tillegg til audiovisuelle uttrykk. Vi skal i budsjetthøring i Familie- og kulturkomiteen 21. oktober, og vil da blant annet ta opp behovet for en forskrift som knytter arbeidsstipendene opp mot lønnsøkningen ellers i samfunnet, uttrykke bekymring for det som kan virke som en snikavvikling av statsstipendene og påpeke behovet for en rask innføring av EUs opphavsrettsdirektiv i norsk lov.

Forhandlinger med Forfatterforbundet

Den saken som har krevd mest energi og tid både på forsommeren og i høst, er forhandlingene med Forfatterforbundet (heretter FF). Forbundet ble som kjent etablert i januar 2018 som et alternativ til Den norske Forfatterforening. I februar 2019 tilkjente Kulturdepartementet FF forhandlingsrett til bibliotekvederlaget, og ga instruks om at forbundet skulle inn i Norsk forfatter- og oversetterfond. Siden har vi brukt tiden på å finne ut hvordan dette rent konkret skal gjøres – og ikke minst, hvordan vederlagsmidlene da skal fordeles. Dette har vært vanskelig og har trukket ut. Departementet ga oss i august frist til 23. september for å komme til enighet. Til tross for intense forhandlinger klarte vi ikke det. I skrivende stund virker det likevel som om vi muligens nærmer oss en slags enighet.

Striden står både om hvor mye Forfatterforbundet skal ha, og hvordan vi skal fordele kostnadene innad i fondet. FF har stått hardt på at vederlagsmidlene må fordeles etter antall medlemmer. Dette har det vært tradisjon for i fondet, men bare fordi alle foreningene har hatt mer eller mindre likelydende medlemskriterier. FFs forslag om fordeling ville gitt NO en dramatisk forverret økonomi, med en reduksjon i inntektene fra bibliotekvederlaget på nærmere to millioner, eller 17 prosent. Styret i NO mener imidlertid at FF representerer samme kunstnergruppe som Den norske Forfatterforening, og at det er urimelig at oversettere, dramatikere og barne- og ungdomsbokforfattere skal avstå stipendmidler til voksenbokforfattere. Vi håper å få til en enighet om at fordelingen fra og med 2021 blir fastsatt med hjelp fra en ekstern megler.

Det som er sikkert, uansett hvilken fordelingsmodell vi forhandler oss fram til, er at Forfatterforbundets inntreden i fondet vil bety forverret økonomi for NO, i beste fall merkbart, i verste fall radikalt. Det må vi forberede oss på.

Ny normalkontrakt

Noe er det også grunn til å feire: Etter nærmere to års forhandlinger er vi kommet til enighet med forleggerne om en ny normalkontrakt. Først og fremst: Vi *har* fortsatt normalkontrakt!

Med den nye kontrakten vil det bli en viss omrokkering i oversetterøkonomien. Mer av tilleggshonorarene flyttes til *etter* at utnyttelsen har funnet sted, og gjøres dessuten salgsavhengig, og det er slutt på de store «prosentutbetalingene». Gjenbrukshonoraret blir omgjort til royalty og favoriserer dermed bestselgerne. Til gjengjeld er det lagt inn flere «utjevningstiltak». E-boktrappen fjernes, men alle får 2,5 % ved utgivelse av e-bok. Lydboktrappen fjernes og *alt* lydbokhonorar, stykksalg så vel som strømming, blir gjort

VI GRATULERER

Årets Bastianvinnere:
Sverre Dahl for oversettelse fra tysk av Daniel Kehlmanns *Tyll*
Kirsti Vogt for oversettelse fra engelsk av Jessica Townsends *Ingenlund: Morrigans forbannelse*

NYE MEDLEMMER

Ingeborg Fossestøl
Christina Revold
Erlend Wichne
Velkommen!

NYTT I LEKSIKONET

- Hans Aaraas
- Bibelomsetjingar i Noreg
- Jules Verne for norske lesere gjennom 100 år

Post- og besøksadresse:
Kronprinsens gate 17,
0251 OSLO

Telefon: 22 47 80 90
E-post: post@translators.no
www.oversetterforeningen.no
www.oversetterleksikon.no

Kjære medlem
Takk for sist til alle som var med på Hieronymusfeiringen og til høstseminardeltakerne. Vi håper å se dere alle – og dere som ikke var med oss – på julemøtet.

Husk å merke av i kalenderen:

Oversatt Aften
24. oktober og
12. desember
Litteraturhuset i Oslo

Kollegatreff
14. november
Kronprinsens gate 17 i Oslo

Julemøte
23. november
Oslo Militære Samfund

Årsmøte
14. mars 2020
Kronprinsens gate 17 i Oslo

Med vennlig hilsen
Norsk Oversetterforening
Berit Aas
administrasjonskonsulent

salgsavhengige. Strømmehonoraret reduseres, men alle lydbokutgivelser gir 5 % av honoraret i forskudd på royalty. Og det blir ikke lenger anledning til å la lydbøker gå rett i strømming for en tusenlapp. Blant de større kamelene vi har måttet svelge, er at royalty skal beregnes av forlagets nettoinntekt, og at minstehonoraret (femmeren) per lytting forsvinner.

Helt hvordan dette vil slå ut for oversetterøkonomien er vanskelig å si før avtalen har vært i bruk en stund. Målet er å gjøre det lettere for forlagene å holde en bok i salg over tid, og utgi den i flere formater, uten at vi gir slipp på inntjeningsmuligheter hvis boka skulle slumpe til å selge godt.

Videre har vi fått inn et par mindre bestemmelser som vi er svært fornøyde med. Det skal nå slås fast i «Avtale om normalkontrakt» at honorarsatsen er fremforhandlet med utgangspunkt i at honoraret utbetales som lønn. Det er også bestemt at honoraret skal utbetales i to rater: 1/3 ved inngåelse av kontrakt og 2/3 ved levering. Da er det slutt på å vente på honoraret de gangene vasken er forsinket eller utgivelsen utsatt. Dessuten står det nå i kontrakten at honoraret skal være utbetalt senest tre uker etter at manuskriptet er levert. Dette er vi fornøyd med.

En bestemmelse vi er mindre begeistret for handler om oversetters ansvar ved eventuell forsinkelse. Her fastslås det som før at oversetter plikter å varsle i god tid om forsinkelse. Forskjellen er at det nå vil kunne få alvorlige konsekvenser om man lar være å varsle. Ikke bare kan forlaget da heve kontrakten, det kan også kreve *avkortning av honoraret* som en følge av de tap eller merkostnader forlaget påføres. Kort sagt: Det blir enda viktigere enn før å sende den e-posten når man merker at det går mot forsinkelse. Det beste er naturligvis alltid å henvende seg direkte til redaktøren. Men har det gått helt i stå og du er kommet i en vanskelig situasjon, skal du vite at du alltid kan ta kontakt med foreningen.

E-bok

Før sommeren anbefalte vi alle å kontakte forlagene for å høre om e-bøkene hadde passert 500 eller 1000 eksemplarer, og derved utløst mer honorar. Flere har rapportert at de har gjort dette, og vi har et klart inntrykk av at det har betalt seg. Det kan uansett være lurt å følge med på bøkene man oversetter, og ta en sjekk en gang i året for å se om de er kommet ut i e-bok, lydbok, nye utgaver etter gjenbruksperioden, eller om de er blitt innkjøpt av Kulturrådet.

Selvsagt er det forlagenes ansvar å følge opp og gi beskjed om alt dette – og utbetale honorar uoppfordret. Vi har flere ganger tatt dette opp med Forleggerforeningen som innrømmer at forlagene har sviktende rutiner. Når den nye kontrakten lanseres, håper vi å få til et seminar for redaktører hvor vi også vil benytte anledningen til minne om dette. (En positiv digresjon: Med den nye avtalen vil dette problemet etter hvert falle bort.)

I en ikke helt ideell verden kan det likevel noen ganger lønne seg å være pragmatisk. Hvis valget står mellom å tjene noen tusen og å gi seg irritasjonen i vold fordi man ikke vil gjøre forlagets jobb, er det ikke gitt at prinsipprytteri er beste metode.

NAV og sykeforsikringen

Fra og med i år får de med kombinerte inntekter (altså både frilanslønn og næringsinntekt) ikke lenger sykepenger som næringsdrivende. I stedet får man 100 % for frilansinntekten og 80 % for næringsinntekten fra 17. dag. Lovendringen førte til en del krøll med tilleggsforsikringen. Foreningen dekker utgifter til tilleggsforsikring med inntil kr 10 000 i året. Ved årsskiftet var det 21 som benyttet seg av tilbudet. Rundt halvparten av disse har kombinerte inntekter. Myndighetene strevde lenge med å tolke sin egen lovtekst, men nå er det klart hva som gjelder: De med kombinerte inntekter må velge om de vil tegne forsikring for å få 80 % sykepengedekning de første 16 dagene for all inntekt (da er premien 2,3 %), eller om de vil ha 100 % dekning fra 17. dag for næringsdelen av inntekten (2,0 %). Det er ikke og har aldri vært mulig å ha to forsikringer.

Med dette ønskes alle en fortreffelig og sykdomsfri høst.

Ika Kaminka
foreningsleder